

09 Aralık 2016

6155 HALABY, Mona Hajjar. Out of the public eye: Adel
Jabre's long journey from Ottomanism to-
Binationalism. *Jerusalem Quarterly (Institute of
Palestine Studies)*, 52 (2013) pp. 6-24. On his
career as an educator, linguist, newspaper editor,
politician and advocate for the Palestinian cause.

Asmanlıca ile
150247

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

11 Aralık 2016

11 Aralık 2016

3677 HATAMI, Mohammad Reza & BOGHAIRY, Ali. *Iranian Review of Foreign Affairs*, 4 i (2013) pp. 129-155. "Four different models are studied: Neo-Ottomanism, Salafi-Takfiris divided into Salafi-Courtiers and Salafi-Jihadis, Egypt's Muslim brotherhood, and the Islamic Republic of Iran".

81356

Osmanlılık
150247

Selâfiyye
180657

ADDE YAYIMLANDIKTAN
ONRA GELEN DOKÜMAN

12 Subat 2017

VEZENKOV, Alexander. Formulating and reformulating Ottomanism. *Entangled histories of the Balkans. Vol. one: National ideologies and language policies*. Ed. Roumen Daskalov and Tshavdar Marinov. Leiden: Brill, 2013, (Balkan Studies Library, 9), pp. 241-271. "The common 'Ottoman' identity was understood and expressed in a different way within different communities." *Osmanlıcılık* 150247

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

8774 CLARK, Kyle. The Ottoman Empire's use of
women's education in support of Ottomanism and
industrialization during the Tanzimat and Hamidian
eras. *Lights: the MESSA Quarterly*, 3 ii (2014)
pp. 24-31.

osmanlılık
150247
Tanzimat
150293

18 Subat 2017

8625 TALBOT, Michael. "Jews, be Ottomans!" Zionism,
Ottomanism, and Ottomanisation in the
Hebrew-language press, 1890-1914. *Welt des Islams*,
56 iii-iv (2016) pp. 359-387.

Siyonizm
1817-5
Osmanlılık
150247

26 Kasım 2017

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

8610 ÖZKAN, Behlül. Ottomanism and the Ottoman vatan
(1908-1918). *War and collapse: World War I and
the Ottoman state*. Ed. M. Hakan Yavuz, with Feroz
Ahmad. Salt Lake City: University of Utah Press,
2015, pp. 223-244.

Osmanlılık
150247

21 Kasım 2017

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

21 Kasım 2017

8548 BOZARSLAN, Hamit. The Ottomanism of the
non-Turkish groups: the Arabs and the Kurds after
Osmanlılık 1908. *Welt des Islams*, 56 iii-iv (2016)
150247 pp. 317-335.

DDE YAYIMLANDIKTAN
ARA GELEN DOKÜMAN

9440

Osmanlıcılık

150247

DEVIĆ, Ana. Ottomanism and Neo-Ottomanism in the travails of the 'Serbian national corpus': Turkey as the recurrent focus of Serbian academia. *Welt des Islams*, 56 iii-iv (2016) pp. 534-548. This study addresses the revival of 'Ottomanism', defined as a threat of 'return' to the cultural and political norms of the Ottoman Empire, operationalized via the links between Turkey and the local Muslim population, among the academic elites in Serbia since the late 1980s.

9463

Osmanlıcılık

150247

DIMITRIADIS, Sotirios. Visions of Ottomanism in late Ottoman education: the *istahhane* of Thessaloniki, 1874-1924. *Welt des Islams*, 56 iii-iv (2016) pp. 415-437.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
BİRA GELEN DOKÜMAN

21 Kasım 2017

Osmanlılık
150247

8546 BLUMI, Isa. Reorientating European imperialism: how Ottomanism went global. *Welt des Islams*, 56 iii-iv (2016) pp. 290-316. "Colonial pretensions -servicing the ambitions of European imperialism at the expense of peoples in the 'Orient'- were articulated at a time when patriotic Ottomans, among others, were pushing back against colonialism. This article explores the possibility that such a response, usefully framed as Ottomanism, contributed regularly to the way peoples interacted in the larger context of a contentious exchange between rival imperialist projects."

21 Kasım 2017

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

21 Kasım 2017

8655 TAGLIA, Stefano. Ottomanism then and now: historical and contemporary meanings . An *Osmanlıcılık* introduction . *Welt des Islams*, 56 iii-iv (2016) 150247 pp. 279-289. Introd. to a monographic issue.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

16805 GÜRPINAR, Doğan. Double discourses and romantic Ottomanism: the Ottoman Empire as a "foreign country". *International Journal of Turkish Studies*, 150247
17 i-ii (2011) pp. 39-63. OSMANLILIK

01 Mayıs 2018

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SUNULAN GELEN DOKÜMAN

16419 VEZENKOV, Alexander. Formulating and reformulating Ottomanism. *Osmanlıcilik Entangled histories of the Balkans. Vol. one: National ideologies and language policies. Ed. Roumen Daskalov and Tchavdar Marinov* Leiden: Brill, 2013, (Balkan Studies Library, 9), pp. 241-271. "The common 'Ottoman' identity was understood and expressed in a different way within different communities."

16572 CLARK, Kyle. The Ottoman Empire's use of women's education in support of Ottomanism and industrialization during the Tanzimat and Hamidian eras. *Osmanlıcilik 150247 Lights: the MESSA Quarterly*, 3 ii (2014) pp. 24-31.

01 Mayıs 2018

Osmanlıca
150242
Milliyetçilik
130832

16612 DUMONT, Paul. *La franc-maçonnerie d'obédience française dans l'Empire ottoman: ottomanisme, mouvements nationaux et "idée françaises" à l'âge de l'expansion coloniale de l'Europe.* Istanbul: Isis, 2013 (Analecta Isisiana, 121). 186 pp.

01 Mayıs 2019

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Mayıs 2018

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

16386
Osmanlıcılık
130247
Türkçülük
131368

DEMİRAG, Yelda. Pan-ideologies in the Ottoman Empire against the West: from Pan-Ottomanism to Pan-Turkism. *Milletlerarası Münasebeler Türk Yılığı. The Turkish Yearbook of International Relations*, 36 (2005) pp. 139-158.

17197 AKCASU, A. Ebru. Migrants to citizens: an *Osmanlılık*
evaluation of the expansionist features of Hamidian 150247
Ottomanism, 1876-1909. *Welt des Islams*, 56 iii-iv
(2016) pp. 388-414. "In the process of the state's
rationalization, the Nationality Law of 1869 had
equalized access to membership; the generic Ottoman
national was ethno-religiously neutral and did not
have a race or creed."

01 Ocak 2019

MADDE YAYINLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

MADDE YAYIMLANDIKTAN
NRA GELEN DOKÜMAN

- 11956 WALTON, Jeremy F. Practices of neo-Ottomanism: making space and place virtuous in Istanbul. *Orienting Istanbul: cultural capital of Europe?* Ed. Deniz Göktürk, Levent Soysal and İpek Türeli. London & New York: Routledge, 2010, pp.88-103. (How civil Islamic institutions in contemporary Istanbul can work to promote a novel, pious aesthetic of space and place in relation to secular ideologies of the city and spaces within it.)

Osmanlılık
150247

25 Mayıs 2014

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

21 Eylül 2014

- 12257 COHEN, Julia Phillips. Between civic and Islamic Ottomanism: Jewish imperial citizenship in the Hamidian era. *International Journal of Middle East Studies*, 44 ii (2012) pp.237-255. *Romantikçilik 150247*

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

21 Eylül 2014

- 12280 HALABI, Awad. Liminal loyalties: Ottomanism and Palestinian responses to the Turkish war of independence, 1919-22. *Journal of Palestine Studies: a Quarterly on Palestinian Affairs and the Arab-Israeli Conflict*, 41 iii / 163 (2012) pp.19-37. (Both Kemalists and Palestinians employed a discourse of loyalty to the Ottoman dynasty, Muslim identity, and resistance to European rule to frame their goals.) *Osmanlılık 150247*

EK 3

D: 1610

باشلا نصح

نه الازمى شيلار اوزك بيلگوروز ، طوعتو سلايكتمز فكلر لري
بيلگنار مزه اوكر تيموروز . بوكدن شاه عقلمن مزى باشل مزه . طوباللا
بهمير . هر عتاقنك جينده برعلم و حال دينيسى برده علم و حال
سياسيى اوليدور . يعنى دين و دنيا علمنى بيلگنلر و وطن
دينيكمز بو مقدين آناي علم صافلاماز الله لجهالته اولدوروز .
اوله ايله ايله زعمانلار و طوبه مزه بدر . بيلگم اولو اوغور مزه ،
فانداشلا مزه اوكر اولم نا اكه آزه مزه ، بو تون عثمانلى مالكنده
وطن صلامنى ندر بيلگنلر چوق و بيلگنلر مزه رونق اولسون
مادام كه استاز ، خالتيوت ايلارنى كتمك حقموزدر
برمزده اولور و ب بيلگنلر امان ، فكر مزى ، عقل و وجود ايلارنى
ملك بولنده قوللامر سق اولوروز نه فرقر قانير . كرى قانق
برقناحت ايله خالتيوت و نصيب الرمزى بيلوب دوازته مك
بيلك قناحتدر .
نصور رزمى نه ايله اصلاح ايلدور . بو نك الجون الككر

Tanzimat Döneminde Bir Devlet Politikası Olarak Osmanlıcılık

(150769)

Ottomanism As The Policy Of The State
In The Tanzimât Reform Era

Şerif DEMİR*

ÖZET

Avrupa'yı sarsan Fransız İhtilali Osmanlı Devletini de etkiledi. Batı'da gelişen milliyetçilik, kültür ve ulus devlet anlayışı, Osmanlı Devleti'nin Rumeli'de yaşayan gayrimüslim toplulukları üzerinde büyük tesir meydana getirdi. Siyasî, idarî ve askerî pek çok sorunu olan Osmanlı Devleti, yeni bir sorunla karşı karşıya geldi. Osmanlı Devleti gelişen milliyetçilik fikrine karşı planlı ve programlı alternatif hiçbir çözüm yoluna sahip değildi. Fakat II. Mahmut devrinde uygulamaya konulan bir dizi tedbirler Tanzimat döneminde de devam ettirilince ortaya yeni bir anlayış çıktı. Kısaca Osmanlıcılık denilen bu düşünce ile gayrimüslimlerin Osmanlı Devleti çatısı altında birleştirilmesi amaçlandı. Tanzimat Fermanı, Islahat Fermanı, 1868 Vatandaşlık Kanunu ve ilk anayasa Kanun-ı Esasîde Osmanlıcılık düşüncesinin izlerini görmek mümkündür. Devletin gayrimüslimleri bir arada tutma düşüncesi ve Osmanlıcılık politikası gayrimüslimler tarafından kabul görmemiş politika başarısızlıkla sonuçlanmıştır.

ANAHTAR KELİMELER

Gayrimüslim, Osmanlıcılık, Osmanlı Devleti, Siyasî, İdarî

ABSTRACT

French Revolution which Europe also affected the Ottoman Empire. Growing nationalism, culture and nation-state concept in the West had so much influence on non-Muslim communities of the Ottoman Empire living in Rumelia. The Ottoman Empire that had so many political, administrative and military problems faced a new problem. The Ottoman Empire did not have an alternative planned and programmed way of solution for the idea of growing nationalism. However, a new concept emerged as the series of measures which were introduced during the reign of II. Mahmud continued also in the Tanzimât Reform Era. In short, with this thought called Ottomanism, it was aimed to unify non-Muslims under the umbrella of the Ottoman Empire. It was possible to see traces of the idea of Ottomanism in Tanzimat Firmân, Islâhat Firmân,

-OSMANLILIK
-ARAB

487 DAWN, C.E. From Ottomanism to Arabism: the origin of an ideology. *The modern Middle East: a reader*. Ed. A.Hourani, P.S.Khoury & M.C.Wilson. London: Tauris, 1993, pp.375-393 (Reprinted from Dawn,C.E. *From Ottomanism to Arabism: essays on the origins of Arab nationalism*, Urbana, 1973.)

17 NISAN 1995

10 EYLÜL 2008

17 ARALIK 1999

896 KAYALI, Hasan. *Arabs and Young Turks: Ottomanism, Arabism and Islamism in the Ottoman Empire, 1908-1918*. Berkeley: University of California Press, 1997. 291pp.

2402 MICHEL, Nicolas. Ottomanisme et ruralisme. *Sociétés rurales ottomanes. Ottoman rural societies*. Ed. Mohammad Afifi, Rachida Chih, Brigitte Marino, Nicolas Michel et Işık Tamdoğan. Cairo: Institut Français d'Archéologie Orientale, 2005, (Cahier des Annales Islamologiques, 25), pp.1-16. [Abstract in English.]

Osmanlılık

MADDE YAYINLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

17 ARALIK 1999

343 KAYALI, Hasan. *Arabs and Young Turks: Ottomanism, Arabism and Islamism in the Ottoman Empire, 1908-1918*. Berkeley: University of California Press, 1997. 291pp.

13 EYLÜL 2008

2734 *Osmanismus, Nationalismus und der Kaukasus: Muslime und Christen, Türken und Armenier im 19. und 20. Jahrhundert* / hg. von Fikret Adanır und Bernd Bonwetsch. Wiesbaden: Reichert, 2005 (Kaukasienstudien - Caucasian Studies, 9). 327pp.

MADDE YAYINLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

MADDE YAYINLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

08 TEM 2007

08 TEM 2007

Osmanlılık

STRAUSS, Johann. Ottomanisme et "Ottomanité": le témoignage linguistique. *Aspects of the political language in Turkey (19th-20th centuries)* / (ed.) Hans-Lukas Kieser. Istanbul: Isis, 2002, pp.15-39.

2086 BARBIR, Karl K. One marker of Ottomanism: confiscation of Ottoman officials' estates. *International Journal of Turkish Studies*, 13 i-ii (2007) pp.135-145.

27 HAZ 2010

anlamına gelmez, çoğu kez birinin diğere karşı tepkisinin daha gerçekçi bir tarihsel bağlama oturduğu anlamına da gelebilir. Kendi dilini bir alternatif olarak benimsetme derdi taşıyan her hareket en azından uzun süre muhataplarının diliyle konuşmak zorundadır. Zira muhataplarınızın zihnindeki lügatçe sizin anlattıklarınızın metaforudur. Çoğu zaman İslâmcılığın söylemlerinde sağcılık veya muhafazakârlık olarak teşhis edilebilen unsurların önemli bir kısmına aynı zamanda İslâmcılığı sağcılıktan ayıran, hatta İslâmcılığı sağcılığa karşı koruyan en önemli unsurlar olarak da yaklaşılabılır. Burada da fiziksel metaforun sınırlarını aşarak anatomik veya tıbbî bir metaforun sınırlarında, bir bakteriyel baş etmenin yollarından birinin onun zayıflatılmış hemcinsini, yani antikorlarını çalştırmak olduğunu görebiliriz (Tezkiye, 2000-01: 10).

Bir de Güzel'in eleştirisine kulak vermek gerekirse, bu termodinamik metaforun sınırları içinde Türk sağ maddesinin kendi içinde bütünlüklü, çelişkisiz, kendi anlamına sahip, aporiadan yoksun bir metin olarak tasavvur edilmesi tehlikesi vardır. Bora'nın sağ siyasal maddeye bu bakışının termodinamik olmaktan ziyade, maddenin hallerini sabitleştiren termostatik bir bakış olduğunu söyleyen Güzel, Bora'nın yaklaşımındaki bir zorluğun, "bu bakış açısının söz konusu üç halin aynı siyasal hacim ve ısıda nasıl bir arada varolduğunun hesabını vermek" olduğunu kaydediyor. Örneğin, bu bakış açısı, aynı anda, aynı ısıda veya aynı siyasal şartlarda üç siyasal akımın da birbirleriyle yoğun ve sıcak çatışmalar içerisinde veya değişik barış şartlarında nasıl varolabildiğini açıklamakta zorluk çekebilir. Doğrusu, maddenin halleriyle ilgili termodinamik bir tasavvuru, aynı siyasal ortamın herkesi bağlaması dolayısıyla bu

haller arasındaki geçişin tarihsel olarak topyekûn olması gerektiğini de düşündürüyor. Birilerini bu hallerden birine geçerken başkalarını başka bir halde kalmaya zorlayan nedenler varsa, bu nedenlerin payı azımsanamaz; bunları da hesaba katan bir bakış açısı gerekiyor. Güzel, termostatik metaforun uygunluğunu sınamak için bir noktaya daha haklı olarak Termodinamiğin en önemli kavramlarından biri olarak entropi ile İbn Haldun'un bir hareketin veya bir topluluğun başlangıç dönemlerine atfettiği toplumsal dayanışma, grup bağlılığı anlamındaki asabiye kavramının çözüldüğü arasında bir bağ kurmak daha münasip olabilir. Bu bağların en fazla çözüldüğü hal ise maddedeki gaz haline daha yakındır. Dolayısıyla siyasal alanda da entropinin en fazla artış gösterdiği alan muhafazakarlık olmalıdır. "Halbuki entropi termodinamikte, ayrıca 'sistemsel düzensizliğin' artışı anlamına gelir. Muhafazakarlığın ise en hassas olduğu nokta sistemik düzen" ve en çok aradığı şey istikrardır (Güzel, 2000: 83).

Kuşkusuz, bir metafora sadık kalmayı çok fazla önemsediğimiz zaman bu tür zorluklarla karşı karşıya kalabiliriz. Metaforun, taşınması istenen anlamı taşıma kapasitesi her zaman yeterli olmayabilir. Bir metafora bir anlam bındırdığımız zaman o anlamın bütünü istikametini o metaforun kendi eğilimine terk edemeyiz. Zira eskilerin yerinde deyimiyle "teşbih-te hata olmaz". İslâmcılık ile muhafazakarlık arasındaki ilişki de ister ekonomik veya fiziksel "bakiye", isterse termodinamik metaforlar eşliğinde düşünelim, sonuçta bunların fiilî varoluşlarına ve dinamizmine yetişilemeyebileceğini bilmek gerek. □

Cumhuriyet Türkiye'sinde 'Osmanlılık'

GÖKHAN ÇETİNSAYA

Cumhuriyet Türkiye'sinde "Osmanlılık"tan ne anlamak gerekir? Tanzimat'tan Birinci Dünya Savaşı'na kadarki dönemde Osmanlı siyasal hayatında ifadesini bulan ve imparatorlukta yaşayan farklı din ve ırklara mensup tebaayı ortak/üst bir kimlik/vatandaşlık bağıyla bir arada tutmayı amaçlayan siyasî teklif mi? Ya da milletleşme sürecini tamamlamış olduğu kabul edilen, millî devlet oluşumunu gerçekleştirdiği varsayılan bir Türkiye'de böylesi milliyetçilik öncesi bir yapıyı özleyenler olabilir mi? Cumhuriyet Türkiye'sinde 'Osmanlılık' denilince aslında 'Osmanlılık'tan, bireysel kimliğin ve toplumsal hafızanın bir parçası olarak Osmanlı geçmişine ya da mirasına çeşitli derecelerde verilen önemden, her şeyiyle Osmanlı taraftarlığı yahut hayranlığından bahsetmek yerinde olur.

Genel olarak bakıldığında bu konuda Cumhuriyet döneminde üç farklı gruptan ya da bakış açısından söz edilebilir: a) Osmanlı saltanatını veya hanedanını özleyenler, savunular ve geri getirmek isteyenler; b) Bağlı oldukları milliyetçi-muhafazakâr ideolojileri gereği 'mâzi' olarak Osmanlı geçmişini ve mirasını önemseyenler, yüceltenler ve bunlarla övünenler; c) Soğuk Savaş döneminin sona ermesinin ardından Türkiye'nin ve yakın çevre-

sinin karşılaştığı iç ve dış sorunlara bir çözüm olarak, 'Osmanlı barışı' (*Pax-Ottomana*) ya da 'neo-Yeni-Osmanlılık' modelini öne sürenler.

***

Cumhuriyet Türkiye'sinde saltanat rejimini ve Osmanlı hanedanını özleyen, savunan ve geri getirmek isteyen (sınırlı olduğu varsayılabilir) bir kesim mevcut ise de, kanunlar gereği kamuoyu önünde susmayı tercih etmeleri, taleplerinin tanıdık meclislerinde gerçekleştirilen görüş alışverişleriyle sınırlı ve sözde kalması nedeniyle yazılı bir örnek bulmak imkânsız gibidir; yazıya döküldükleri kabul edilenler ise isteklerini oldukça kapalı, muğlak ve dolaylı bir anlatımla ifade etmektedirler.

Cumhuriyet rejiminin lağvedilerek saltanat rejiminin ihya edilmesini ve Osmanlı hanedanının tekrar başa geçmesini açıkça savunan, belki de tek örnek Şeyh Nâzım Kıbrısî'dir (d.1922). Bir Nakşibendi-Halidi şeyhi olan Şeyh Nâzım, genellikle (dünyanın çeşitli ülkelerindeki cemaati arasında yahut Kıbrıs'ta) Türkiye dışında yaşıyor. Saltanatın kaldırıldığı yıl Kıbrıs'ta doğmuş ve 1940'ta üniversitede okumak için İstanbul'a gelene kadar (İngiltere yönetimindeki) Kıbrıs Türk-Müslüman toplumu içinde yaşamış olan Şeyh Nâzım, Cumhuriyet'e karşıtlığını gizlemeyerek

Arabs and Young Turks

Ottomanism, Arabism, and
Islamism in the Ottoman Empire,
1908-1918

Hasan Kayalı

Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi	
Dem. No:	51588
Tas. No:	956.0743 KAY. A

UNIVERSITY OF CALIFORNIA PRESS

Berkeley / Los Angeles / London

1997

2003

- . *The Struggle for Arab Independence*. New York, 1977.
- Zirikli, Khayr al-Din. *Al-a'lam: qamus tarajim li ashbar al-rijal wa al-nisa' min al-'arab wa al-musta'ribin wa al-mustashriqin*. Cairo, 1954-59.
- Zürcher, Erik Jan. *The Unionist Factor: The Role of the Committee of Union and Progress in the Turkish National Movement*. Leiden, 1984.

Hasan Kayalı

Arabs and Young Turks;

Ottomanism, Arabism, and Islamism

in the Ottoman Empire, 1908-1918

Berkeley - 1997.

DN: 51583

Osmanlık

116 HAZİRAN 2003

Index

- Ababil* (Beirut), 179
- Abbas II. *See* Hilmi, Abbas
- 'Abd al-Ilah, Sharif, 146, 148, 245n19
- 'Abd al-Mahdi (deputy, Karbala), 71, 97, 104
- 'Abd al-Muttalib, Grand Sharif, 166
- 'Abd al-Qadir (deputy, Medina), 67, 151-52, 155, 247n44
- 'Abd al-Rahman (deputy, Mecca), 247n46
- 'Abduh, Muhammad, 23, 36
- Abdülhamid II, Sultan (r. 1876-1909): appropriation of Arabo-Islamic past by, 36; as caliph, 31, 35, 36, 40; constitutionalist movement against, 13-14, 25, 50, 52-53, 208; diversification of bureaucracy under, 35; expansion of state authority in Arab areas by, 32-33, 156; and Husayn, 148, 149; Islamism of, 31-32, 36; journalistic dissent against, 39-41, 42, 222n122; preferential treatment policies of, 43, 49, 57, 226n11; press censorship by, 39, 222n116; recruitment of Arabs by, 44-45, 58, 224nn153,154; suspension of First Parliament by, 29-30; Young Turks' opposition to, 41, 42-43, 45-47
- Abdülkadir, Seyyid (Kurdish leader), 108
- 'Abdullah, Sharif (Husayn's son): British ties of, 170, 181-82; court martial of, 199, 259n159; as Hijaz deputy, 152, 155, 169; in military campaigns, 162, 164, 250n128; and pilgrim caravan (1909), 150-51
- Abdullah Pasha (*müfessir*), 146
- al-'Abid, 'Izzat Pasha: British ties of, 128, 240n57; CUP's attack on, 57, 226n114; and donations to Islamist organizations, 177, 254n29; and Husayn, 198; as second secretary of Abdülhamid, 224n153; and Yemen rebellion, 237n114
- Abou-el-Haj, Rifa't 'Ali, 9
- Abu Manneh, Butrus, 217n130
- al-Afghani, Jamal al-Din, 36
- Agayev [Ağaoğlu], Ahmed, 90
- Al-'ahd* (Covenant), 178, 186, 254-55n136
- Ahmad, Feroz, 231n113, 232n1, 233n16
- Ahmed Ferid (Tek), 137
- Ahmed Hamdi Pasha (grand vizier), 30
- Ahmed İzzet Pasha. *See* İzzet Pasha, Ahmed
- Ahmed Muhtar Pasha, Gazi (grand vizier), 122, 169
- Ahmed Rıza, 42, 43, 44, 54, 67, 223n133
- Ahmed Vefik Pasha (president of Parliament; grand vizier), 29
- Ahrar* (Liberal Party), 58, 62, 72, 96, 97, 231n113
- al-'Ajlanı, 'Abd al-Qadir, 73
- Akçura, Yusuf, 38, 90, 205
- Akşin, Sina, 226n12, 231n113
- Albanians: in civil service, 20; and decentralization, 51, 119; as ethnic category, 85-86, 88; language, 93; nationalist movement, 75, 97, 109, 111-12, 235n49, 237n110; in Young Turk movement, 4, 45

10 ARALIK 1984

Ruben Safrastjan (USSR)

OTTOMANISM IN TURKEY IN THE EPOCH OF REFORMS IN XIX C.: IDEOLOGY AND POLICY. II.

In the 50-60ies ruling circles in the Ottoman Empire pursued a policy of reforms after the European model, thus trying to prevent the collapse of the Empire. In February 1856 the Hatt-i Humayün was published, initiating the beginning of the so-called second period of the Tanzimat.

One of the salient aspects in the policy of the Porte in those years was to achieve, by way of reforms in different spheres of government management, a "merger" of the various nations living in the country. Little attention has been paid in Turkish studies to this particular aspect of the policy of Tanzimat. One of the leaders of the Tanzimat, Fuad-paşa, considered, by the way, that "all efforts in the domain of home policy should be directed at achieving a single purpose: the merger of the different races"¹. Merger was taken by Turkish rulers in the 50-60ies to be the main, and even the only way of preserving the entirety of the Empire and coping with the national liberation movement of the Christian peoples. They had drawn up a long-term programme, and all reformer activity in the period after the Crimean war was devoted to its realization. While summing up, at the end of his life, his common political activity with Fuad-paşa as higher government officials, Aali-paşa wrote, that they steadily pursued the programme reforms².

As has already been noted, an important place in the programme of merger was occupied by measures taken, meant to transform millets into purely religious institutions by way of eliminating their traditional privileges in the sphere of civil management. It is not by chance that the text of the Hatt-i Humayün from February, 1856, contained an article, providing the realization of this idea: spiritual leaders of the millets, traditionally enjoying unrestricted power and acting as a kind of go-between whenever the essential rights of the ordinary millet members were violated by the Turkish authorities, were deprived of the right to deal with civil cases. The latter were presented to special councils (*meclis*), comprising clerical and secular officials³. In this way patriarchs were withdrawn the right of fully representing the interests of their parish before the Porte, while the newly-founded councils were not given it, either. The introduction of this article in the text of the Hatt initiated the attempts at administratively destroying the centuries-old system of millets, ensuring a certain autonomy of non-Muslim nations in the internal life of the community, and replacing

it for a system of purely religious units, devoid of any privileges in the civil sphere of life.

Ten years later, in March 1866, a governmental circular letter was issued, confirming this article of the Hatt-i Humayün: spiritual leaders were forbidden to present to the Porte the so-called *tahrir* (grievances), going beyond purely religious matters⁴.

Still another trend in the policy of Ottomanisation could be discerned in the Hatt-i Humayün — the establishment of immediate control of the authorities over the activity of non-Muslim millets through involving their top circles within the Ottoman administrative system. One of the articles of the firman envisaged payment to the millets' spiritual leaders, thus making them government clerks⁵.

Other articles in the sultan decree were meant to provide conditions for facilitating the "merger" by way of establishing formal equality with respect to the rights Muslims and non-Muslims enjoyed, the establishing of the principle of equal representation in mixed *meclis*, etc.⁶ These measures were aimed at winning the loyalty of the Christian peoples to the Turkish authorities.

All inhabitants of the Empire, despite their national or religious affiliations, were denoted in the Hatt-i Humayün as "subjects of the High Authority" (*tebaa-i Devlet-i Âliyye*), "subjects of the sacred authority" (*tebaa-i Devlet-i Seniyye*), "the Sultan's subjects" (*tebaa-i şahane*). As R. Davison notes, this fact reflected the desire of the makers of the Hatt to eliminate "barriers among millets" and establish a common citizenship for all nations within the Empire⁷.

It is in the text of the Hatt that the Ottoman term corresponding to "patriotism" was used for the first time — i. e., the word *vatandaşlık*⁸. The Hatt thus reflected the major notions, that were later to make up the concept of "Ottoman patriotism" and "Ottoman nation".

The analysis of the sultan Hatt shows that it contained the grains of the doctrine of Ottomanism. The Hatt, however, was not essentially a legislative act; it only outlined the reforms that were to be introduced in legislation in the future. This was actually done in the 60ies.

The Tanzimat supporters considered administrative reforms to be of great importance. The vilâyet reform they realized, was not by chance thought to be a most important step in providing the conditions for carrying out the "merger". In his brochure, anonymously published in Paris, Aali-paşa, while evaluating the so-called "Organic Department Law, made up under the name of the Danube Vilâyet", which was accepted in 1864 and underlay the 1867 vilâyet law and the law of universal vilâyet management from 1871, stated that "no measure had been taken by that time that suited better the interests of all the population, irrespective of nationality and religion" in the Ottoman Empire until that law was published⁹. A detailed account of its contents would make salient those specific forms that the policy of Ottomanism in administration took, as realized by the Tanzimat leaders¹⁰.

The law stipulated that all inhabitants within the Danube vilâyet, which encompassed a considerable part of Bulgaria, were proclaimed "subjects of the High State", no matter what parish they belonged to. One of the major tenets of Ottomanism was thus established in the legislative system. Non-Muslims obtained the right of equal representation in the administrative councils at all levels (*vilâyet, sancak and kaza*

⁴ Аршалуйс Араратян: 1856—1876 (Смирна), 1866, № 775.

⁵ Düstür I, p. 9.

⁶ Ibidem, 7-10.

⁷ Davison, R. H. Reform in the Ottoman Empire: 1856-1876. Princeton, 1963, p. 56.

⁸ Ibidem.

⁹ Un Impartial. Réponse à Son Altesse Moustapha Fazil Pacha au sujet de Sa lettre au Sultan. Paris, 1867, p. 19.

¹⁰ Düstür. Tabii-i sani. Dersaadet, 1282 (Arab print), 517-536.

¹ Fuad Pasha. Political Testament in: Farley, J. L. Turks and Christians. London, 1876, p. 242.

² Aali Pasha. Testament politique. — La Revue de Paris, 3, 1910, No 7, p. 506. An important component of this Programme was, as it has already been mentioned, the policy of "fusion".

³ See the text of the hatta in: Düstür I, Dersaadet, 1289 (Arab print), p. 9.

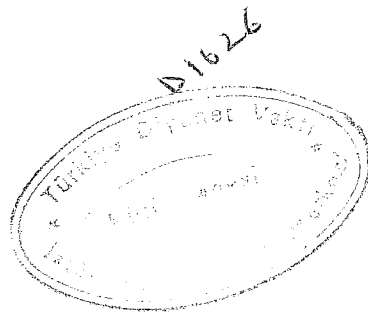
"Роман Нур Баба, опубликованный в 2-м конституционном периоде и его воздействии"

Асс.Дц. Др. Джафер ГАРИПЕР*
Науч.иссл. Ясемин КУЧУКДЖОШКУН*

Резюме: Роман «НУР БАБА» Якупа Кадри (Караосманоглу) печатался в журнале « АКШАМ » в 1921 году. Публикация романа была непродолжительной ,т.к. реакция в некоторых слоях общества на роман была неодобрительной.В 1922 году роман издаётся полностью в виде книги.И на этот раз вызывает критику. В просвещенных слоях общества вызывает однако положительную реакцию , а также интерес Мустафы Кемала Ататюрка. Вскоре была предложена его экранизация, но и сценарий фильма был раскритикован.В данной статье исследуются причины успеха романа не только в Турции но и за границей.

Ключевые Слова: Эра 2-ого Мешрутийета, Якуп Кадри Караосманоглу, роман, НУР БАБА, Кино, просвет

14 ARA 2008

MADDE 248'ÜN İKİNCİ FIKSINI
SONRA GELİR TÜBESİ

* Университет им. Сулеймана Демиреля , Литературно-научный Факультет, Кафедра Турецкого языка и Литературы./ г. ИСПАРТА
gariper@fef.sdu.edu.tr

İttihâd-ı Osmanî'den Osmanlı İttihat ve Terakki Cemiyeti'ne

Dr. Taner ASLAN*

Özet: Çalışma, ilk olarak *İttihad-ı Osmanî* adıyla kurulan İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin bu adı almasına kadar geçen tarihi hadiseleri ele almaktadır. İttihad-ı Osmanî Cemiyeti 2. Abdülhamit'in "istibdat" idaresine karşı bir oluşum olarak ve Batıdaki yeni gelişmelerin etkisi ile ortaya çıkmıştır. Askeri Tıbbiye'de kuruluşu tamamlanan Cemiyet, ilk zamanlarda mektep talebeleri arasında yayılmıştır. Üyeleri umumiyetle gençlerden oluşmaktaydı. Paris'te bulunan Ahmet Rıza ve Cemiyet tarafından Avrupa'ya gönderilen Dr. Nazım'ın birlikte çalışmaları neticesinde Cemiyet, Terakki ve İttihat adını almıştır. Balkanlarda da "istibdat" idaresine karşı Bursalı Mehmet Tahir, Talat Bey ve arkadaşları tarafından Osmanlı Hürriyet Cemiyeti kurulmuştur. İşte Selanik merkezli Osmanlı Hürriyet Cemiyeti ile Paris merkezli Osmanlı Terakki ve İttihat Cemiyeti'nin birleşmesinden Osmanlı İttihat ve Terakki Cemiyeti adı doğmuştur.

Anahtar Kelimeler: İttihad-ı Osmanî, Terakki ve İttihat, Osmanlı Hürriyet Cemiyeti, Osmanlı İttihat ve Terakki Cemiyeti

1. Giriş

Osmanlı Devleti'ne Batı merkezli fikir ve hareketlerin girmesi Batılılaşma ile olmuştur. Eğitim ya da bilgi ve görgüsünü geliştirmek amacıyla Avrupa'ya giden Osmanlı aydınları, Batının özgürlük, eşitlik gibi fikirlerinden etkilenmişlerdir. Avrupa'daki gelişmelerin hürriyet ve eşitlik neticesinde meydana geldiği düşüncesinden hareketle, Batılı fikir ve değerlerin Osmanlıya getirilmesi için büyük çaba sarf etmişlerdir. Osmanlının da bu tür fikirlerle gelişeceği inancına sahip olmuşlardır. Bu fikirleri benimseyenler, Osmanlının öteden beri Batılılaşma siyaseti takip etmesine karşın, ciddi manada bir gelişme yakalayamamasının arka planında, Batılı manada fikir hareketlerinin tam manasıyla Osmanlıda yerleşmemesinin yattığını ileri sürmüşlerdir.

Batıya her ne surette olursa olsun gidenler, Batının eşitlik-hürriyet gibi fikirlerini benimsemişler ve bu fikirlerin Osmanlı Devleti'ne girmesini sağlamışlardır. Bu fikirleri ise basın ve neşriyat yoluyla yaymışlardır. Osmanlı Devleti'nde meşrutî bir sistemin tesisine çalışan Yeni Osmanlılar Cemiyeti bu dü-

* Aksaray Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü / AKSARAY
taneraslan1972@mynet.com

Ruben Safrastjan (USSR)

OTTOMANISM IN TURKEY IN THE EPOCH OF REFORMS IN XIX C.: IDEOLOGY AND POLICY. I

10 ARALIK 1984

Ottomanism (*osmanlılık*) occupies a specific place in the history of Turkey in modern times. It was the first ideological and political doctrine if judged by today's standards, launched by Turkish ruling circles for the purpose of providing a "theoretical" basis for the necessity of preserving the polyethnic Ottoman Empire in its entirety in an epoch which witnessed the wild upsurge of national-liberation movements among the oppressed non-Turkish peoples. It was, besides, the first system of well-considered long-range political measures in the different spheres of government organization, directed at the islamization of the population in the Empire, under the pretext of establishing a certain new, "homogenous" *socium*, incorporating all subjects of the Sultan, independent of their nationality or confession. Starting about the middle of XIX c., i. e. from its very beginning until the collapse of the Ottoman Empire, it considerably influenced the ideology and policy of ruling circles in the state, at times even functioning as an official doctrine. Its main tenets were more or less reflected in the texts of the majority of legislative and other official decrees issued by the Porte, starting from the Tanzimat rescripts and ending with the constitutions from 1876 and 1908. The later concept of preserving the entirety of the Empire was formed under the impact of the ideas of Ottomanism. Some important concepts, as "nation" and "fatherland" (to be understood in the specific sense of "Ottoman nation" and "Ottoman fatherland") were first formed on Turkish grounds within the framework of Ottomanism, these concepts later, after the respective transformation, being incorporated in the ideological basis of bourgeois nationalism, the leading trend in social thought of contemporary Turkey.

The present paper attempts at studying the doctrine of Ottomanism as a phenomenon in the political life of the Ottoman Empire. The chronological limits chosen allow that Ottomanism could be studied both as theory and practice. Within a period of time that is quite short if taken on the historical scale, it evolved from an official concept of the preservation of the entirety of the Ottoman Empire in the epoch of the Tanzimat reforms (the so-called doctrine of "merger") to the main ideological and political doctrine espoused by the bourgeois-liberal constitutional movement of the "Young Ottomans", reflected in the text of the first Ottoman constitution. This period exemplifies the purposeful application of Ottomanism in practice as a tool of political struggle against the upsurge of national liberation movements (Midhad-paşa's policy of converting the Danube vilayet to Islam). Finally, the period under study provides a possibility for the reasons to be elucidated of the failure of the policy of Ottomanization and its lack of historical perspective to be established. At the end of the 70ies the constitutional movement was defeated and the Empire lost a large number of territories on the Balkans and since this policy proved unable to keep them in the limits of the Empire, Ottomanism as a government doctrine had to leave the political scene. Sultan Abdul Hamid II, having established a regime of extreme feudal absolutism (*zulüm*), pre-

ferred to denounce it and turn to more "traditional" methods of oppressing the subjected nations.

Thus, the conclusions reached when studying the specifics of the doctrine of Ottomanism in XIX c. are of special importance for its overall characteristics as a phenomenon in the political life of the Ottoman Empire in modern times.

1. THE ESTABLISHING OF THE IDEOLOGY OF OTTOMANISM

The main ideas of Ottomanism were formed within the confines of the reformation movement in Turkey. This was quite natural, as Ottomanism proved to be the solution in the search of Turkish reformers from XIX c. to the painful question: how to preserve the entirety of the state?

The Empire's rulers were, naturally, faced with this problem much earlier, when the polyethnic and polyconfessional state was established. In the period of military and political dominance, however, it was not so acutely felt, as it was easily solved from the standpoint of brutal military force. As it was frequently said by Turkish rulers at that time, "a state obtained by sword, can only be preserved by sword".

Islam was an important factor in preserving the "spiritual union" and entirety of the Empire. The forceful islamization of non-Muslim nations was considered, by Turkish authorities, to be the only peaceful means of consolidating their rule on the conquered territories.

Another means of preserving the Ottoman domination over non-Muslim countries was the so-called system of *millet*s, religious communities, enjoying a certain internal autonomy. It allowed the conquerors to perform their rule through the spiritual leaders of the community without accounting for the internal life of the millets, and benefit in the form of different taxes.

These methods of preserving the Ottoman domination were discredited in the first half of XIX c. The disintegration of the system of military feudal estates resulted in the lessening of the power of the Ottoman army, which came to be defeated not only in the conflicts with the European armies, but also proved unable to cope effectively with the armed revolts inside the state. The liberation of Greece and Serbia after a period of consistent struggle testifies to this state of affairs.

The economic advance and the uplift of national self-consciousness among the Christian peoples, as well as the pressure exerted by Europe made the practice of mass islamization impossible. Islam lost its significance as an integrating force in the ethnically and confessionally heterogeneous Ottoman society.

The processes of national consolidation among Slavs, Greeks and Armenians also reflected on the system of millets. They underwent a gradual transformation to a form in which they prompted the awakening of social consciousness and animation in the social life of the Christian nations.

At the end of XVIII c. some representatives of the Ottoman bureaucratic elite began to realize the necessity of regulating governmental relations with the Christian *rayah* on the basis of satisfying the minimum of its demands, so as to avoid subsequent revolts. This idea was first aired in the *lâyha* of Rumelia's Kadıasker Tatarcık Abdulla-efendi, which he presented to Sultan Selim III in 1791. In his *lâyha* Tatarcık Abdulla-efendi went beyond the sphere of purely military reforms and depicting the plight of the country, treated the state of the Christians as well¹.

In a few years time, in the period when political power was held by the circle of the "Rusçuk friends", headed by the famous Mustafa-paşa Alemdar, a government decree was passed, which deserves special attention. The *Vestnik Evropy*, published in Petersburg announced: "Mustafa Alemdar has ordered that Muslims should stop using

¹ See the text of the *lâyha*.—In: Kaynar, R. Mustafa Reşit Paşa ve Tanzimat. Ankara, 1954, 14-15.

değil, aynı zamanda milletin ve dinin tecessümü, şahıslaşmasıdır.” Sabri Efendi tarihi inkâr ederek ve olayları çarpıtarak, modernistlerin toplumu İslâm'ın himayesinden mahrum etmek ve kendi Allah'sız materyalist diktatörlüklerini kurmak için saltanatı ve hilafeti ilga etmek zorunda kaldıkları tezini savunmaya çalıştı;⁶ bu yazılar yeniden basılarak 1990'larda Türkiye'de serbestçe dağıtıldı. Gerçek olan şudur ki, 1860'lardan sonra, bürokrasi ve özellikle reformcular kendilerini gerçekten ülkenin ve halkının hakiki efendileri gibi gördüler.⁷ Örneğin, reformcuların başı Reşid Paşa o kadar çok mal mülk ve geniş araziler edindi ki, 1960'larda mirasçıları hâlâ İstanbul'un tatil beldesi Büyükçekmece'nin batısındaki en lüks binalardan bazılarında sahiptiler.

OSMANLILIK VE MODERN MİLLET

“İslah edilmiş” devletleri için bir “millet” yaratmak amacıyla, Tanzimatçılar “Osmanlılığı” savundular. Osmanlılık beklenmedik bir şekilde Müslümanlar arasındaki ortak kültür duygusunu arttıran bir dizi sosyal ve kültürel değişiklikler yarattı ve aynı zamanda etnik ve mahallî bilinci uyardı. Oysa, bu akımın asıl ideal amacı yüzlerce farklı etnik, dinî, sosyal ve mahallî grupları yekpare bir siyasi blok –yani millet– halinde bir araya getirmek ve sultanın bütün tebaasını, din, etnik köken ve din farkı gözetmeden, kanun önünde eşit vatandaşlar yapmaktı. 1864 Tabi'yet-i Osmaniye Kanunu çıkarılmasından önce, henedan dışında hiç kimse Osmanlı diye adlandırılmazdı. Sıradan laik vatandaşlık bağı ile homojenleştirilmiş üniter teritoryal ulus-devlet kavramının Osmanlı veya İslâm tarihinde yeri yoktur ve tek bir örneğine rastlanmamıştır. Geleneksel Osmanlı Devleti çok büyük sayıda dinsel, kabilesel, toplumsal ve etnik gruplardan oluşur ve aralarında

6 Şeyhülislam Mustafa Sabri, *Hilafet-i Muazzama-yı İslâmiye, Hilafet ve Kemalizm*, 2. baskı, başlığın ikinci kısmını kendi icad eden Sadık Albayrak tarafından yayımlanmıştır (İstanbul, 1992), alıntı için bkz. s. 33. Sabri'nin görüşleri Türkiye'de bazı Çağdaş İslâmcılar çevresinde çok revaç görmüştür.

7 Sait Halim Paşa, *Buhranlarımız* (İstanbul, 1919). Abdülhamid düşmanı Jön Türkler döneminde Sadrazam olan Sait Halim Paşa (1863-1921), İttihadçılara “halk” ve “millî irade” fikirlerini kendi otoriter yönetimlerini pekiştirmek için kullanmakla suçlamıştır.

dinin dışında hiçbir ortak etnik veya politik kimlik bağı bulunmazdı. Yarı seküler ortak bir görüşü paylaşmış olsalar da, kendilerini (veya liderlerini) başında hükümdarın hanedanı bulunan ve onun malı olan Devlet-i Aliyye-i Osmaniye'nin, yani Osmanlıların yüce devletinin tebaası olarak görmeleri idi. Buna karşılık, Osmanlılık, ülkenin vatandaşlarının malı olduğunu veya olması gerektiğini ve devlete sahip çıkmalarının dinî kimliklerine bakılmaksızın “Osmanlı” olarak vatandaşlık statülerinden kaynaklandığını savunuyordu.

Hükümet 1860'larda ve 1870'lerin ilk yıllarında yeni Osmanlı kimliğini popülarize etmek için elinden geleni yaptı ve zaman zaman ülkeyi bir Osmanlı birliği (İttihad-ı Osmani) olarak tanımladı, hattâ pan-Osmanizmden bir milliyetler ittifakı olarak bahsetti. Sık sık Osmanlı devlet adamlarının “naşir-i efkâr”lığını yapan *Basiret* gazetesi 1870'te Osmanlı teriminin sadece Türkleri değil, bütün Müslümanları ve gayri-Müslimleri kapsadığını ve pan-Osmanizmin pan-Slavizme karşı çıkmanın ve imparatorluğun Rum, Ermeni, Arap, Kürt vs. diye bin bir parçaya ayrılmasını önlemenin tek yolu olduğunu iddia etti. *Basiret* ayrıca Osmanlıların aynı vatani paylaşan bir millet olduklarını ileri sürerek artık hükümet dairelerinde çalışan Hıristiyanların bölücü görüşlere iltifat etmemelerini önerdi.⁸ Bütün Osmanlıların tek bir milletin parçası haline geldiklerini dramatize etmek için, basının tümü, hükümetin desteğiyle, Müslüman ve Hıristiyan gönüllülerden oluşan ve sancağında amblem olarak hem hilâlin hem de haçın yer aldığı askerî bir birliğin teşkili olayına sayfalarında geniş yer verdi (kimileri bunu hilâle bir hakaret saydı). *İttihad*, isminden de anlaşılacağı gibi, Müslümanlarla Hıristiyanların birliğini teşvik etmek için yayımlanan bir gazeteydi. Bir Osmanlı birliği fikrini yürekten benimsediğini ve Doğu Sorunu'nda ifadesini bulan ayrılıkçılığı reddettiğini kanıtlamak için Müslüman Hıristiyan işbirliği örneklerine geniş yer verdi.⁹

8 Bkz. *Basiret*, 12 Temmuz 1870; gazetenin Mısır, Tunus, Sırbistan, Karadağ ve Eflak ve Buğdan'a Osmanlı Devleti'nin ya da kendi tabiriyle “Osmanlı birliği”nin üyesi olarak kalmalarını tavsiye ettiği 29 Temmuz 1870 tarihli sayısına da bakınız.

9 Bkz. *İttihad*, 19 Temmuz 1876.

REFORMED OTTOMANISM AND SOCIAL CHANGE

101 TENNIS 2002

Serious efforts were made in the last decade of the nineteenth and opening decade of the twentieth century to reform Ottoman society in the Syrian provinces with the view of preserving Ottoman solidarity. Those who led in such efforts were emigrants from the Syrian region who used Egypt as the base for their teachings and writings. They represented both Muslims and Christians. Their ideological commitments ranged from secular nationalism to Islamic revivalism.

The aim of this study is to focus on the views of a number of individuals who represented leading opinions as regards the type of reform advocated, to detail programs proposed, the course of action pursued as well as views offered that differed in terms of ideological means to be adopted but not the ends sought. Contrary to hitherto held opinion, the consensus among these enlightened individuals was to preserve not abolish Ottomanism in favor of some other framework of social and political reference. In our discussion we shall treat the type of Ottomanism they favored. We shall also show that reform was essential for its preservation and that education was to play the leading role.

But to understand better what these reformers advocated by way of change, we must call attention to the state of political affairs in the Ottoman provinces immediately affected by the call to change. The 1870s witnessed the preachings spearheaded by the reform of Islamic religious attitudes. Within a decade we are treated by Syrian secularists to an awakening based on the revitalization of Arabism. In the meanwhile the Sultan, 'Abd al-Hamid, gives in to the demands of constitutionalists and permits the establishment for the first time of a parliamentary institution but quickly changes his mind and abolishes it. Hopes raised by those who saw in it an instrument for reform now were dashed and reformers found themselves entering their pleas collectively and individually directly with the sultan. Many of them had been exposed to the liberal and progressive writings of their European counterparts and were not eager to see the repeat of a French-style revolution. The policy of centralisation that followed the abolition of parliament sharpened the divisions separating Arabs and Turks ethnically. Moreover, they feared that the rift generated by Young Turk ideology could lead to the break up of Ottoman unity and the principles of universalism represented by it would be demolished.

Those who would not substitute for it Islamism, Arabism or Turkism strove to assert the primacy of Ottomanism, but within a transformed and modernized context which could enable the various ethnic and religious groupings of the empire to interact positively and harmoniously as well as to develop and progress under the umbrella of an enlightened Ottoman state led by a confident not mistrusting sultan.

These activists, both Muslim and Christian, made their appeal in an assortment of treatises, journals and books, starting in their native Syrian cities (Aleppo, Damascus, Tripoli, Beirut, Sidon) and when the censor made their work unbearable, they moved next to Cairo and Alexandria to continue the struggle. There, in the relatively unrestrictive atmosphere fostered by the British-influenced Khedival administration, these immigrants (known as «Shawām» to their

- 2250 BINGÖL MCDONALD, Deniz. ^{150247 Osmanlıcilik} Imperial legacies and neo-Ottomanism: Eastern Europe and Turkey. *Insight Turkey*, 14 iv (2012) pp.101-120. (Examines whether the presence of imperial legacies in Central and South-eastern Europe affects their foreign policy stances and public opinion towards Turkish accession to the EU.)

- 2629 WALTON, Jeremy F. Practices of neo-Ottomanism: making space and place virtuous in Istanbul. *Orienting Istanbul: cultural capital of Europe?* Ed. Deniz Göktürk, Levent Soysal and İpek Türeli. London & New York: Routledge, 2010, pp.88-103. (How civil Islamic institutions in contemporary Istanbul can work to promote a novel, pious aesthetic of space and place in relation to secular ideologies of the city and spaces within it.)

27 Nisan 2014

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

03 Mayıs 2014

- 2772 COHEN, Julia Phillips. Between civic and Islamic Ottomanism: Jewish imperial citizenship in the Hamidian era. *International Journal of Middle East Studies*, 44 ii (2012) pp.237-255. *Osmanlıcılık* 150247

- 2580 HALABI, Awad. Liminal loyalties: Ottomanism and Palestinian responses to the Turkish war of independence, 1919-22. *Journal of Palestine Studies: a Quarterly on Palestinian Affairs and the Arab-Israeli Conflict*, 41 iii / 163 (2012) pp.19-37. (Both Kemalists and Palestinians employed a discourse of loyalty to the Ottoman dynasty, Muslim identity, and resistance to European rule to frame their goals.)

Osmanlıcılık
150247

27 Nisan 2014

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN